

W dniu **24 kwietnia 2013 r.** Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie zorganizował seminarium pt. „**Praca z rodziną zastępczą oraz prowadzącymi rodzinne domy dziecka, w których wychowuje się dziecko z zaburzeniami w zachowaniu**”, które poprowadziła **Pani Małgorzata Michel**

W seminarium udział wzięła kadra organizatorów pieczy zastępczej.

Podczas spotkania podjęte zostały następujące zagadnienia:

1. Koncepcja *resilience* jako punkt wyjścia do tworzenia oddziaływań profilaktycznych i interwencyjnych, skierowanych do dzieci krzywdzonych;
2. Typologia zaburzeń w zachowaniu dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie; możliwości diagnozy i pracy z konkretnymi przypadkami;
3. Zespół Zaburzonych Więzi (R.A.D.) jako specyficzny zespół zaburzeń w zachowaniu dzieci przebywających w pieczy zastępczej;
4. Sylwetka niedostosowanego społecznie nastolatka: analiza przypadków oraz projektowanie oddziaływań.
5. Problematyka współpracy między instytucjami w procesie diagnozy i pracy z dzieckiem o zaburzonym zachowaniu.

Poniżej najważniejsze wnioski poseminaryjne:

RESILIENCE- teoria odporności psychicznej

Słowo zapożyczone z fizyki oznacza:

- ODPORNOŚĆ materiałów na uderzenie;
- SIŁĘ odbicia, sprężystość,
- ELASTYCZNOŚĆ
- Powrót do poprzedniej postaci po mechanicznym uszkodzeniu.

W odniesieniu do człowieka jest to:

ZDOLNOŚĆ jednostki, która znajduje się w wyjątkowo trudnej sytuacji, do URUCHOMIENIA MECHANIZMÓW OBRONNYCH oraz uczynienia z niej źródła wewnętrznej siły (Emmy Werner 1982).

10 kroków do budowania resilience (<http://www.apa.org>).

1. utrzymywanie dobrych relacji z dorosłymi członkami rodziny, którzy są otwarci i z którymi można tworzyć więź, z przyjaciółmi i nauczycielami;
2. unikanie patrzenia na sytuacje kryzysowe i stresowe jako na niemożliwe do rozwiązania;
3. akceptowanie niekorzystnych okoliczności jako okazji do zmiany oraz jako sytuacji, które są przejściowe;
4. stawianie sobie realnych celów i dążenie do nich;
5. traktowanie przeciwności losu jako sytuacji zwrotnych i decydujących w życiu, których rozstrzygnięcie zależy od nas;
6. traktowanie własnych doświadczeń zmagania się z losem jako nowych możliwości;
7. rozwój zaufania do siebie i swoich możliwości;

8. posiadanie szerszej perspektywy czasowej i patrzeć na swoje sytuacje kryzysowe w szerszym kontekście sytuacyjno- czasowym;
9. posiadanie nadziei, szukanie dobrych stron w wydarzeniach oraz posiadanie marzeń;
10. dbanie o swoje zdrowie psychofizyczne, regularne ćwiczenia, zwracanie uwagi na to co potrzebuję i czuję, pozytywne korzystanie z czasu wolnego oraz realizowanie swoich pasji.

RODZAJE ZABURZEŃ W ZACHOWANIU

- ZABURZENIA ZAHAMOWANE INTERNALIZACYJNE

Cechują się neurotyzmem i nadmierną kontrolą wewnętrzną. Wśród nich można wyróżnić dwie grupy symptomów: zachowania świadczące o wycofaniu się z życia społecznego oraz zachowania sygnalizujące stany lękowe i depresyjne.

- ZABURZENIA DEMONSTRACYJNO- BOJOWE EKSTERNALIZACYJNE

Zachowania hiperaktywne, agresywne. U ich podstaw leży słaba kontrola wewnętrzna swojego postępowania. Występują w postaci zachowań ocenianych społecznie jako negatywne, sprzeczne z ogólnie przyjętymi normami społecznymi. Niektóre z nich stanowią łamanie norm prawnych- czyny karalne i przestępstwa. Widoczna jest duża agresja, skierowana na świat zewnętrzny, innych ludzi, zwierzęta, przedmioty.

- R.A.D.- Reactive Attachment Disorder
OKALECZONA MOŻLIWOŚĆ PRZYWIĄZANIA I ZAUFANIA- problem we wszystkich sferach życia

DZIECI:

Odrzucone;
Krzywdzone i maltretowane;
O zranionej tożsamości;

SYMPTOMY:

- Powierzchnianie ujmujące zachowanie;
- Sympatia wobec osób obcych;
- Brak uczuć w stosunku do rodziców;
- Słaby kontakt wzrokowy;
- Uporczywe, nonsensowne pytania i nieustająca paplanina;
- Roszczeniowe i „przylepne” zachowania;
- Kłamstwa;
- Kradzieże;
- Zachowania destruktywne względem siebie i innych;
- Niszczenie rzeczy materialnych;
- Nienaturalne nawyki żywieniowe;
- Nieumiejętność kontrolowania zachcianek- zachowania nadpobudliwe;
- Problemy z nauką;
- Nienaturalny sposób mówienia (dziecinny, zregresowany);
- Słabe kontakty z rówieśnikami;

- Zaburzenia myślenia przyczynowo- skutkowego (nie przewidywanie konsekwencji);
- Okrucieństwo względem zwierząt;
- Brak wyrzutów sumienia;
- Fascynacja ogniem.

Czego boi się dziecko zranione?

- współpracy, uległości, wrażliwości:
„najpierw mnie przygarną a później odrzuca, wolę być z boku, tak na wszelki wypadek, aby nie poczuć tego jeszcze raz”
- odpuścić kontrolę, bo wówczas przejmie ją ktoś inny: WŁADZA daje poczucie sprawczości nad własnym życiem.

ZASADY WSPÓŁPRACY

- Kiedy tylko możesz, unikaj walki o władzę- lepiej dać dziecku wybór, odpuści kontrolę;
- Wybieraj swoje bitwy bardzo ostrożnie- (jedzenie, moczenie nocne, przeklinanie- to sfery, które tylko dziecko może kontrolować);
- Wygrywaj te bitwy, w które się angażujesz- rozpoczęcie cyklu przywiązania;
- KONSEKWENCJA!